

Выпуск 4 / Сакавік 2022

РЭПРЭСІІ

За “захоўванне і распаўсюд экстрэмісцкай інфармацыі” [затрыманая](#) і асуджаная да 13 сутак адміністрацыйнага арышту былая выкладчыца філфака БДУ, вядомая паланістка, прафесарка Ала Кожынава. Раней яе з палітычных прычынаў [звольнілі](#) з БДУ пасля 33 гадоў працы.

Суд Заводскага раёна г. Мінска [прысудзіў](#) экс-дацэнтцы кафедры італьянскай мовы МДЛУ Наталлі Дулінай 15 сутак адміністрацыйнага арышту. Перад гэтым Наталля, вядомая сваёй пратэстнай актыўнасцю, запісала відэа ў падтрымку Украіны.

Студэнт БНТУ Мікіта Антаневіч быў [затрыманы і прыгавораны](#) судом Цэнтральнага раёна г. Мінска да 15 сутак адміністрацыйнага арышту за тое, што 1 сакавіка на Кастрычніцкай плошчы сфатаграфавалі жанчыну з плакатам “Спыніце вайну”.

Настаўніца гісторыі СШ №27 г. Бабруйска Ларыса Секержыцкая была [затрыманая](#) ў школе за наяўнасць жоўта-сіняй стужачкі ў сваёй прычосцы па даносе настаўніцы матэматыкі Наталлі Сіманенка і дырэктаркі школы Наталлі Вінакур.

У Беларусі [распачалі](#) першую крымінальную справу за садзейнічанне экстрэмісцкай дзейнасці (арт.361-4 ч.1 КК РБ) у дачыненні да непаўнагадовага. Навучэнец ліцэя быў затрыманы за тое, што ў канцы лютага – пачатку сакавіка сфатаграфавалі расійскую вайсковую тэхніку і яе перамяшчэнне, даслаўшы здымкі ў тэлеграм-канал, прызнаны беларускімі ўладамі экстрэмісцкім. Падлетку пагражае да трох гадоў пазбаўлення волі. Таксама, за спробу ўночы паглядзець на месца дыслакацыі расійскай вайсковай тэхнікі на Гомельшчыне былі затрыманыя двое школьнікаў і ліцэіст. На бацькоў падлеткаў склалі пратаколы за невыкананне абавязкаў па выхаванні дзяцей (арт.10.3 ч.2 КаАП).

У Лагойскім раёне [затрыманыя](#) двое падлеткаў 14 і 15 гадоў, якія нанеслі надпісы на тэму ўдзелу Расіі і Беларусі ў вайне супраць Украіны на вясковы мемарыял загінулым у гады Вялікай Айчыннай вайны. Праводзіцца праверка, іх дзеяннем будзе дадзена прававая ацэнка.

У Наваполацку 27 лютага на выбарчым участку [была затрыманая](#) студэнтка ПДУ Аляксандра Бука. Дзяўчына прыйшла на ўчастак са сваім знаёмым, які сфатаграфавалі свой бюлетэнь, што і стала нагодай затрымання абодвух. Яна правяла тры сутак у ІЧУ і была адпушчана без суда.

19-гадовы студэнт БДТУ Максім Тужык [асуджаны](#) да 4 гадоў пазбаўлення волі ў калоніі строгага рэжыму за зняцце дзяржаўнага сцяга з фасада аўтавакзала “Цэнтральны”. Даслаць ліст Максіму можна на адрас: 211440, г. Наваполацк, вул. Тэхнічная, 8, ПК №1.

Вядомы беларускі сацыёлаг, кандыдат сацыялагічных навук, дацэнт кафедры сацыяльных камунікацый Полацкага дзяржуніверсітэта Аляксей Ластоўскі [паведаміў](#) на сваёй старонцы ў фэйсбуку пра тое, што быў вымушаны звольніцца з універсітэта “па згодзе бакоў” і, улічваючы абставіны звальнення, цяпер выключае магчымасць уладкавацца на якую-небудзь іншую працу ў Беларусі.

7 сакавіка — Дзень нараджэння ў прадстаўніцы Святланы Ціханоўскай па справах моладзі і студэнтаў [палітзняволенай](#) Аланы Гебрэмарыям. З 12 лістапада 2020 года яна знаходзіцца за кратамі па сфабрыкаванай справе. Павіншаваць Алану з Днём нараджэння і напісаць ёй добрыя словы можна на адрас: ВК №4. 246035, г. Гомель, вул. Антошкіна, 3 Алана Тадэге Гебрэмарыям.

ПАЛІТЫКА РЭЖЫМУ

У сацыяльных сетках устаноў адукацыі Гомельшчыны [з’явіліся](#) звароты да бацькоў з інфармацыяй пра крымінальную і адміністрацыйную адказнасць дзяцей за каментары “пра розныя палітычныя і міжнародныя падзеі”.

Беларускія школьнікі [распавялі](#), што ім кажуць настаўнікі пра вайну ва Украіне: ад “Украіна напала на Беларусь і Расію, а мы проста абараняемся” да “давайце памаўчым за дзетак Украіны”.

САНКЦЫІ Ў ДАЧЫНЕННІ ДА БЕЛАРУСІ

Рэктар Вааскага Універсітэта (Вааса, Фінляндыя) [заявіў](#) пра тое, што яго навучальная ўстанова, згодна з рэкамендацыяй Міністэрства адукацыі і культуры Фінляндыі, прыпыніла ўсе сумесныя праекты і супрацоўніцтва з беларускімі

і расійскімі ВНУ і навуковымі ўстановамі, што, аднак, не павінна адбіцца на магчымасці студэнтаў і навукоўцаў з гэтых краінаў вучыцца і працаваць ва ўніверсітэце.

З-за садзейнічання беларускага рэжыму ваеннаму ўварванню Расіі ва Украіну Гданьскі ўніверсітэт [прыпыніў](#) супрацоўніцтва з беларускімі ВНУ і навуковымі цэнтрамі.

З-за ўдзелу Беларусі ў вайне супраць Украіны арганізатар міжнародных чэмпіянатаў па развіцці прафесійных навыкаў у моладзі World Skills International адмовіўся супрацоўнічаць з беларускімі калегамі з World Skills Belarus, на што тыя [адрэагавалі](#) заявай: “мы людзі мірныя”.

Сусветны банк, вядомы сваім удзелам у праграмах па мадэрнізацыі сістэмы адукацыі, [вырашыў](#) неадкладна згарнуць усе праграмы дапамогі ў Расіі і Беларусі ў сувязі з сітуацыяй ва Украіне.

ГРАМАДЗЯНСКАЯ СУПОЛЬНАСЦЬ І АДУКАЦЫЯ

Больш за тысячу прадстаўнікоў беларускай інтэлігенцыі падпісаліся пад [зваротам](#), у якім выказваецца рашучы пратэст супраць вайны, развязаанай кіраўніцтвам Расійскай Федэрацыі. Падпісаць зварот можна [тут](#).

Аргкамітэт Міжнароднага Кангрэса даследчыкаў Беларусі апублікаваў [зварот](#) з нагоды нападу РФ на Украіну, у якім ад імя беларускай акадэмічнай супольнасці рашуча асуджаецца “ваенная агрэсія Расіі супраць незалежнай і суверэннай Украіны”, а таксама адзначаецца памылковасць прыпынення супрацоўніцтва Украіны, краінаў ЕС і ЗША з беларускімі вучонымі на фоне аказання рэжымам рознабаковай дапамогі войскам РФ.

Найбуйнейшыя беларускія гісторыкі — Генадзь Сагановіч, Алесь Смальянчук, Алесь Краўцэвіч, Андрэй Чарнякевіч — у [звароце](#) да калег з Украіны і да ўсяго ўкраінскага народа выказалі салідарнасць і падтрымку ў барацьбе за права жыцця у незалежнай і свабоднай краіне.

“Задзіночаньне Беларускіх Студэнтаў” ад імя беларускага студэнцтва [салідарызавалася](#) з заявай беларускай грамадзянскай супольнасці пра ўдзел рэжы-

му ў вайне супраць Украіны: “нелігітымная ўлада рэалізуе палітыку, якая супярэчыць Канстытуцыі і міжнародным нормам”.

Святлана Ціханоўская ў [размове з паслом Эстоніі](#) закранула пытанне пра рашэнне Тартускага ўніверсітэта [абмежаваць](#) прыём дакументаў для па-ступлення ў 2022/2023 гг. для грамадзянаў Расіі і Беларусі з-за агрэсіі гэтых краінаў супраць Украіны. Пасол запэўніў, што ўрад Эстоніі не заклікаў эстонскія ўніверсітэты адмаўляцца ад прыёму беларускіх студэнтаў на навучанне, і што прэзідэнт Эстоніі Алар Карыс заявіў пра неабходнасць пераглядзець гэтае рашэнне. У Офісе Святланы Ціханоўскай [назвалі](#) дадзенае абмежаванне “дыскрымінацыяй па нацыянальнай прыкмеце”.

25 сакавіка адбудзецца публічная дыскусія “Галасы ўсходнееўрапейскага антрапацэна” з удзелам пісьменніцы, нобелеўскай лаўрэаткі Святланы Алексіевіч на тэму вайны Расіі супраць Украіны і новай ядзернай пагрозы. Мерапрыемства правядзе прафесар Каледжа Брын-Мор (ЗША, Пенсільванія) Хасэ Вергара. Дыскусія адбудзецца на рускай мове з перакладам на англійскую. Для ўдзелу неабходна прайсці [рэгістрацыю](#). Кантакт для сувязі з арганізатарам: jvergara@brynmawr.edu

Доктарка філасофскіх навук, прадстаўніца Офіса Святланы Ціханоўскай па адукацыі і навуцы Таццяна Шчытцова [звярнулася](#) да міжнароднай акадэмічнай супольнасці з заклікам не забараняць супрацоўніцтва з беларускімі вучонымі.

ПАДРІХТОЎКА ДА РЭФОРМЫ АДУКАЦЫІ

У межах праекта “Беларуская адукацыя на шляху пераменаў” 23 лютага адбылася дыскусія “Ад ідэалогіі да грамадзянскай адукацыі”. Удзельнікі дыскусіі, эксперты Таццяна Пашавалава і Андрэй Лаўрухін [абмеркавалі](#) пытанні грамадзянскай адукацыі ў новай Беларусі і дэмакратычных краінах, паказалі яе прынцыповае адрозненне ад ідэалагічнай адукацыі сучаснай Беларусі.

МІЖНАРОДНЫЯ МАГЧЫМАСЦІ

15 сакавіка пачынаецца [новы набор](#) на стыпендыяльную праграму К. Каліноўскага для беларускіх студэнтаў, якія зведалі палітычныя рэпрэсіі. На гэты раз праграма дае магчымасць не толькі атрымання вышэйшай адукацыі на льгот-

ных умовах, але і ўдзелу даследчыкаў у навуковых стажыроўках. Заяўкі прымаюцца да 15 траўня.

У сувязі з новай хваляй рэпрэсій пасля антываенных пратэстаў Офіс па адукацыі для новай Беларусі ў межах праграмы Каралеўства Нідэрландаў “Orange Scholarships” адкрывае [прыём заявак](#) на пакрыццё тэрміновых выдаткаў сумай да 500 еўра для студэнтаў, якія зведалі або якім пагражаюць рэпрэсіі, з мэтай іх экстраннага выезду, найму жылля ў бяспечным месцы або навучання за мяжой.

Даследчы цэнтр Усходняй Еўропы пры Брэменскім універсітэце прапануе дадатковыя [стыпендыі](#) даследчыкам-уцекачам з Украіны і вучоным з Расіі і Беларусі, якім пагражае небяспека. Стыпендыі прызначаныя для магістрантаў, аспірантаў, малодшых і старэйшых навуковых супрацоўнікаў, якія займаюцца даследаваннямі ў галіне гісторыі, культуры, палітыкі, эканомікі. Заяўку неабходна падаваць на англійскай ці нямецкай мове. Кантакт для сувязі з арганізатарам: manuela.putz@uni-bremen.de

Міністэрства адукацыі Славацкай Рэспублікі прапануе ўрадавыя [стыпендыі](#) для навучання больш як па 40 спецыяльнасцях у галіне прыродазнаўчых, тэхнічных, грамадскіх і гуманітарных навук. Праграма прадугледжвае навучанне на славацкай мове, выдаткі на вывучэнне якой пакрываюцца арганізатарам.

“Універсітэт Новай Еўропы” сабраў у [брашур](#) інфармацыю пра магчымыя маршруты экстраннага выезду з Украіны, фонды і арганізацыі, якія дапамагаюць экстранна пакінуць тэрыторыю Украіны і ўладкавацца ў іншай краіне, а таксама пра розныя праграмы падтрымкі і стажыроўкі для навукоўцаў, студэнтаў, дзеячаў культуры, праваабаронцаў і журналістаў, якія знаходзяцца ў небяспецы ва Украіне, Беларусі і Расіі.

Больш міжнародных магчымасцяў — на сайце [“Честного университета”](#).